

آذربایجان

شَنلیک هاوالاری

Azerbaijan Shanlik Havalari

بهروز دیبازر

Behrouz Dibazar

سرشناسه : دیبازر ، بهروز ، ۱۳۳۳ -
عنوان و نام پدید آور: آذربایجان شنلیک هاوالاری / بهروز دیبازر
مشخصات نشر : تبریز ، یاران : نشر آذربایجان ،
مشخصات ظاهری : ۲۰۰ ص
شابک : ۹ - ۱۰۰ - ۲۳۴ - ۹۶۴ - ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع : موسیقی محلی ایرانی -- آذربایجان -- پارتیسیون
رده بندی کنگره : ML ۳۴۴ / ۷ / آ ۴ د ۹ ۱۳۹۶
رده بندی دیوئی : ۷۸۹ / ۹۳
شماره کتابشناسی ملی : ۲۸۷۹۴۱۰

آذربایجان شنلیک هاوالاری

- نویسنده: بهروز دیبازر • ناشر: یاران (ناشرهمکار: آذربایجان)
- لیتوگرافی: یاقراق • چاپ: چهارم • راز: ۵۰۰ جلد
- اندازه: وزیری - ۲۰۰ ص • نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۳
- شابک: ۹ - ۱۰۰ - ۲۳۴ - ۹۶۴ - ۹۷۸
- قیمت: ۹۵۰۰ تومان
- حق چاپ محفوظ است

مرکز پخش انتشارات یاران

تبریز- خیابان امین ، پاساژ کریمی تلفن: ۵۵۶۷۹۲۵ - ۵۵۴۱۱۳۱
خ امام ، نرسیده به سه راه تربیت ، نشر یاران، کتابفروشی نوبل
تلفن: ۵۵۵۷۲۹۶ تلفاکس: ۵۵۵۱۴۶۲
انتشارات آذربایجان تلفن: ۵۵۴۱۱۳۱
انتشارات وفاجو تلفن: ۵۵۶۹۸۸۶

بنام خدا

تحقیقات باستانشناسی نشان می دهد که انسانهای اولیه برای غلبه بر مشکلاتی که به تنهایی قادر به حل آن نبوده اند به زندگی گروهی روی آورده اند. انجام کارهای سنگین از قبیل قایقرانی یا غلاتدن اجسام بزرگ و سنگین حرکتی منظم و هارمونیک طلب می کرد. آنان هنگام کار بطور جمعی پس و پیش می رفتند و مطابق حرکاتشان فریاد می کشیدند. تلفیق فریادهای کاری با صدای ابزارهای کار سبب پیدایش نخستین ترانه مردمی شده است. هر کاری با حرکتی موزون و صدایی آهنگدار آغاز و پایان می یافت. در خلق آلات موسیقی اولیه همچون سازهای زهی از ابزارهایی همچون کمان که در شکار حیوانات بکار میرفته الهام گرفته شده است. آذربایجان خود مسکن انسانهای اولیه بوده است که در غارها می زیسته اند. آن ها قبل از تکلم افکار و احساسات خود را با حرکات منظم دست و پا بیان می کردند. از نقاشی های بجا مانده بروی صخره ها صحنه های شکار قایقرانی و رقص های دسته جمعی آنان مشهود است. همچنین در میان اشیاء بدست آمده در کاوش های باستانشناسی مربوط به دوران سومر ها که در موزه های استانبول و پاریس نگهداری می شوند آلات موسیقی و لوحه هایی مشاهده می شود که بر روی آن دسته نوازندگی و رقص بیان حک شده است و این امر نشانگر توسعه و رونق هنر و موسیقی در این سرزمین بوده است. موسیقی و فولکلور شفاهی آذربایجانی تاریخ چندین هزار ساله دارد که سینه به سینه از نسلی به نسل دیگر انتقال یافته است. موسیقی و رقص آذربایجان یادگاری ارزشمند از اجدادمان می باشد و این هنر در دامان ملتی بزرگ پرورش یافته و مصفا شده است. از عواطف و آرزوهای انسانی که قهرمانان آن با کار و کوشش و فداکاری به مقصود می رسند در موسیقی آذربایجانی مقام ها، ترانه های خلقی و موسیقی عاشیقی و همچنین حرکات موزون جایگاه ویژه دارد. از موسیقی فولکلور هر خلقی می توان نحوه زندگی و محل زندگیشان را مشخص نمود. موسیقی و حرکات موزون مللی که در مناطق سردسیر زندگی می کنند سرعته تند و برعکس مللی که در مناطق گرمسیر زندگی می کنند موسیقی و حرکاتی آرام و کند دارند. حرکات موزون مللی که در مناطق کوهستانی سکونت دارند بصورت انفرادی و در محوطه کوچک اجرا می شود و برعکس حرکات مللی که در مناطق هموار ساکن هستند اغلب دسته جمعی و در میدانی بزرگ اجرا می شود. ارتباط جغرافیایی آذر بایجان در موسیقی و حرکات موزون مردم بازناب یافته است. از زمانهای قدیم حرکات موزون آذری در مراسم مختلف از جمله اعیاد عروسی ها جمع آوری محصول و مراسم آیینی و آمادگی رزمی اجرا می شده است. موسیقی و حرکات موزون آذربایجانی برای امیال شهوانی است و نه تنها در خدمت حاکمان و زورمداران نیز بلکه بیانگر آمال و آرزوهای طبقات پایین جامعه ای است که در شرایط سخت زندگی می کنند. فرق میان حرکات آذری با حرکات موزون سایر ملل در حرکاتی باوقا و متین با قامتی افراشته و مغرور و پوشش مناسب است هر گونه ادا و نظایر یک و عوام پسندانه جایگاهی در آن ندارد. بعضی از وقایع طبیعی همچون پرواز پرندگان و یا گریز آهو و ردای صیقلی حرکات موزون اندام و دست و پای رقصان نمود یافته است. می توان گفت بقای جهان هستی و گریز استخوان حول محور خود به حرکتی موزون و منظم استوار است که در صورت توقف آن عمر حیات هر چه باشد خراب خواهد رسید.

بویوک آرخولوژی تحقیقاتی گوستریکی ایلک انسانلارین حیاتیندا ایشلر گروپی شکیلده گورونوردو وهریر گروپا باغلی اولان انسان آغیر و جان سارسیلیدیچی ایشلره غلبه اتمک اوچون گروپون باشقا انسانلارله بیرلیکده چالیشیری چون او زامانین ایشلری او جمله دن داش دیغیر لاتماق و گمی ده کوره ک و یرماق منظم و هارمونیک حرکت لر طلب اندیردی ،ایلک انسانلارین داوارا ایشلاری و حرکت لری ایش گؤرسو ک لری زامانلار موزون و هارمونیک اولوردو اونلار ایشلرکن بیرلیکده دال قاپاق گتیریدیلر ،الری گؤیه قالدیریب ائندیریدیلر و ایش آلت لریندن فایدالاناراق دم ویریدیلر.نجه ایندی کی اودونچولار بالائی آغاچا ائندیرنده نفس لرین اوجا سسله سیننه دن چیخاردیلر ایلک انسانلار دالوز موزون حرکت لرله موافیق اوجادان چیغیریب و حنجره لریندن سسلر چیخاردیلر بوغازدان چرخان بو سسلر ایش آلت لریندن یارانان سسلرله هماهنگ اولوردو اونلار ایشلرکن بیر سیرا سۆز لره کی اولارین ظننیجه سئحیرلی کلمه لریدی دیله گتیریدیلر بو کلمه لر دن کی منتظم صورتده « ایش فریادی» و ایش آلت لرینن سس لرله قیریلردی ایلکین ماهنیلار یارانیردی نجه کی ایشین وزنی سسین ویدن حرکت لرینن موزون لاشما سنا و ماهننین یارانماسینا سبب اولدوانله چه ده ایش آلت لرینن سسی انسانلاری موسیقی آلت لرین یارتماغا هوسلندیردی حتی بعضی موسیقی آلت لری ایش آلت لریندن یاراندی . دنمک اولار قدیم سیملی موسیقی آلت لرینن چوخو کمان دان ایلهام آلینیب . بئله بیر نظریه ایلک دفعه «شیل بوخ» طرفیندن طرح اولوندو ،اولده چوخلو تنقید و اینکارا معروض قالدی آنجاق سونرالار بو نظریه باشقا نظریه لر دن آرتیق قبول اولوندی .کون موسیقی شناس لار بو نو تصدیق اندیرکی ۱- موسیقی اؤنجه آواز یله باشلایوب و آوازدا « ایش فریادی » نین و آلت لرین سسینن تکیونندان یارانیب ۲- ایش آلت لری موسیقی آلت لرینن یارانماسینا زمین یارادیب. دنمک اولار ایلکین شئور و موسیقی باشقا هنرلر تک ایشلر یارانیب و ایشین نغنی و الفظینن سئحری ماهننین و چالقیچیلیقین یارانماسینا سبب اولوب . ایلک سوسیال باشیش لره ایش لرین چوخو بیر سیرا «تک لری» سلاسلر یاراندی . بو لولوشو ایلک مرکب ایدی بونا گوره ایش زامانی بدن حرکتلرینن و بوغازدان چیخان چیغیرلرینن وزنی و آهنگدارلیقی و ایدریک انسانلارین ایشده لازیمی قدر مهارت لری بوخیدی و ایندی کی تره دوغولان اوشاقلار کیمین هرایشده بدنین بو تون عضولرین حرکت گتیریر . ایلک انسانلار زامانی تکجه آغیز و دوداقلاری بوخ بلکه بدنین باشقا عضولرین ده تکان و تریردیلر.نجه مین ایللردن سونرا انسانلار قادیر اولدو ک بعضی کولری لازیم اولمایان حرکتلرینن قاباغین آلسین . بورادا دنمک اولار کی ایلک انسانلارین موزون ایشلرینده ایکی فرقلی جنبه وار کون بو جنبه دیر حرکت و بیر ده سس دیر حرکت حصه سیندن رقص و سس حصه سیندن موسیقی یاراندی . « ایش فریادی» ماهنی و آواز یاراندی . انسانلارین آلتلری موسیقی آلت لرینن عمله گلمه سیننه سبب اولدو

آذربایجان دیاری دا تاریخدن اؤنجه ایلکین انسانلارین مسکن اولموشدور. آرخولوژی تحقیقاتی سلماس شهرینن یاخینلیقیندا اولان داغلارین کؤهل لرینده اوجمله دن داوارا زاغاسیندا ایلک انسانلارین یاشاماسین ثبوت اندیر. بو یئرلرده بیر سییرا محدودیت لرین اولدوغو اوچون آرخولوژی آختاریش لاری یاخجی آپاریلما ییب و داش یروونلار یان انسانلار دان قالان اثرلر چوخ آز دیر.

آذربایجانین نجه مین ایللیک تاریخینده مختلف ترمس ایللرین لرین جمله ک سومرلر، قوتی لر، اوراتولار ، ماننلار و سسکلارین ایزلری وار تخمینا آلتی مین ایل بوندان قاپاق سومرلر آذربایجانا گلب و بئله زامانلار بورادا قالدیدان سونرا بین النهرینه کؤچوب و اورادا ایلک بشری مدنیتین تملین قوموشلار .

دناینین بویوک موزیلری اوجمله دن لوور پاریس ، استانبول ، بریتانیا ، بلژیکا و سایر ساخلاتیلان موسیقی آلت لری موسیقی لوحه لری و آیری - آیری اثر لر ده کی اولنلارین اوزه رینده چالقی چی و رقص اندیندن کون لر کی حکک اولو نوب سومر لر دورورونده بو یئرلرده موسیقی و اینجه صنعتین گنیش صورتده اینکشاف ائندیکین گوستریر .

مین لر ایل بوندان اؤنجه یارانب سیفاللاتان وسینه دن سیننه یه گلب بوگون الیمیز کون ششیمی ایتیمیز و دیرلی فولکلور موسیقیمیز اولو بابالاریمیزدان قالان ادبی خزینه میزدیر.

آذربایجان فولکلور موسیقی سی جانلی طبیعتین گؤزللیگین اؤزوندنه عکس اندیر. فولکلور موسیقی ده هر شئی کی باشیشا فایدالی دیر گؤزل سایلیر. زحمتکش کندچی جماعتین سنودیگی آنجاق گوجلو اؤکوز و آغیریوک آپاران آت دیر نیر . کون عطف خال اؤکوز یا یاریش آتی. اونلارین فیکرینجه اوقادین گؤزل دیر کی ساغلام ، شورلو، قیریمی یاناقلی ،الری گوجلو، ایش یاشاران، ووشاق و غلار کون نه کی نازیک بدن ، اینجه و سولفون . فولکلور موسیقیمیز رتال یاشایشه باغلی اولدوقدا انسانلارین اومیدیندن ، آرزوسونان و ایتیمیندن سۆز آجیراوتون قهرمانلاری همیشه ایش وهدا کارلیقلار مرادا چاتیرلار انسانلارین طبیعتله مبارزه سی ،اونو رام ائتمه سی و مدنییت یاراندیسی فولکلورون

مضمونودو رفولکلور موسیقی وادیاتیمیز تکجه معیین بیر کسین ایله یارانمایب بلکه بیر گنیش جامعه نین قوینودا بسله نپ و انسانی آرمان و عافیه لر ه دولودور. آذربایجانین فولکلور موسیقی سینده عاشیق هاوالاری ، موغاملار ، خالق ماهنی لاری و اوپون هاوالاری یئر توتور. دنمک اولار بیر قانون اولراق حرکت اولماز سا حیاتدا اولایلمیز. کابنائین وارلیقی. اولدوزلارین فیزلانماسی و دنیائین محورینده قرار توتوب دولانماسی آنجاق ریتمیک حرکت و اؤزل نظم دن آسیلی دیر بیر سؤزله دنیادا هر بیر شی رقص انتمکده دیر .

انسانلار دانهیشتاندان و رسم انتمکدن اؤنجه رقص انتمه کی یاجارمیش لار.

آرخولوژی، تدفیعاتجیلارینین فیکرینجه ایلکین انسانلار ال و آباعین ریتمیک و موزون حرکتیه اور احساس و دوشویجه لرین باشقا انسانلارا بیان اندرمیشلر

انسانلار فردی حیادان اجتماعی یاشایشا اوپون وموزون حرکتله آدیم آیمیشدیر . اولاز فردلیکدن چیحیب ائو سکمه به واکنجی لیکه باشلایاندا رقص آدلانان ساده حرکت لر فورمالاشیر . اسایلار آراسیندا ارساط بارادان دلیلی هله یارانماسیندان اوول موزون حرکت لر سر بوغ واکنجی به جنور یلمیشدیر

دنیا نین باشقا یئرلرینده اولدوغو کیسی آذربایجاندا ایدئادی خالق چالقی آنت لری منیدان گلمزدن چوخ - چوخ اوول رقص لر اوپنایانلارین ویا تانچیلار . چه بیک چالماقیله و یا ریتمیک ضرب لرین مشایعتی ایله ایفا اندلمیشدیر. اوچو لوقلا مشغول اولان طایفالار قیوراقلیقی و انسان گم و سحر آمیز آیینی حرکت لردن عبارت اولان رقص لرله نمایش اندیرمیشلر.

ایلک کچی لر تارلا ایشلری (شوخوم انتمه کی. تاخیل اکیب بئجرمه کی. محصول توپلاماغی و) ایله علاقه دار مختلف زحمت بروسه سینى محض رقص کتله ساندیر.

هر بیر یتره اولدله قیچی بو یتره ده رقص صنعتینین مختلف ژانرلاری اوزمنشه یینی خالقین اوساما فولکلوروندان آلیب دیر.

قوبوستان قاپالارین اولدله قانلار رسم لرده تاریخدن اونجه آذربایجاندا یاشایان ایلکین انسانلاری رقص انتمک حالیندا گورمک اولار بو تاریخین سند ده معار یاللی یتره و مراسیم رقصی حکک اولونوبدور دوغروندان بو شکل لرده معیین بیر رقص حرکتینی گوروروک بللی اولور کی بورسم لر دده هر حرکت لر و دوروش وضعیتی بو گون کی آذربایجان خالق رقص لریندن هنج ده آیرلمیر. فولکلور اوپون هاوالاری عامیانه رقص موزیکلارینان عین بر بو هاوالارین چوخونون بسته کاری یارادیجیسی بیزلره معلوم دنییل آنجاق دنمک اولار کی اولار کی کنچمیش زامانلاردا خالق در یارانلار.

هر خالقین فولکلور موسیقی سیندن وفور رقص سیندن یانلارین یاشادیقی یترلری. یاشایش طرزلرین . مبارزه لرین و دوشونجه لرین معیین انتمک اولار مثلا سوپوق یترلرده یاشایان انسانلار اوپونلاریندا حرکت لر قیوراق و گوجلودور آنجاق ایستی یترلرده یاشایانلارین رقص لرینده حرکت لر یوموشاق . آهسته و روان دیر .

داغلیق یترلرده یاشایان انسانلارین رقص لری تک- تک و کچرک حرکتله اولایلیر اما آجیق و هامار یترلرده یاشایانلارین رقص لری دسته جمعی و گنیش منیدان لاردا ایفا اولونور

کنچمیش زامانلار آذربایجاندا اوپنماقلار چیشیدلی تۆرن لرده . تیرلر دا . یارام لار . دؤیوشه حاضر لانما زامانی . محصول توپلاما و باشقا آیینی مراسیم لر ده ایفا اولونوردو.

شامانچیلیق آیین لرینده اؤزونو گؤسترن مراسیم رقص لرینی ایکی حصه به بک . اولازدان بیرى خنیر وایکینجی سی شر قووه لرین نمایش انتهدیرن رقص ایفاده لری دیر بو رقص ایفاده لرینده شر قووه لری انسان کتله سندر کتله نلارین یترینی باشقا بیر ایفاده ده خنیر قووه سی توتور . شامانچیلیق آیین لرین تحلیل اندرکن آذربایجان رقص لرینده روحو و دویغی یتره ییگی کی داها دا آرتیق آنلاشیلیر.

آذربایجان. اوپون هاوالارینین بیر قیسمی کنچمیش زامانلاردا عرفان مراسیم لرینده ایفا ریش . دلف کی بویوک عرفان شاعری مولانا ، شمس تبریزی گورمک اوچون تبریزه گلیر و بیر نجه آى اوندان عرفان درسی آلدیقدان . شمس تبریز کی ترک انتمه دن اونجه شمس ایله بیرلیکده شهرى گرمک ایسته . ییرلر شمس شهرین مرکزینده مولانایوز توتوب دئییرکی منیم بردا اوپنماغی یتره مولوی جواب و تریر کی بو ایش چوخ عاییب دیر اوزامان شهر اهلی ییزه گولر شمس اونا دئییر: گورونور کی سن هله کامل لشمه مایا . ایشات عقربه سینین باشقا مراسیم رقص لریندن بیرى ده صوفی لرین مراسیم رقص لری دیر صوفی رقص لرینی اوپنایان درسی ایشات عقربه سینین عکسینه مقبولانماق لا گوی اجماسمینین حرکتینی تقلید اندیرلر کبه نی طواف اندن زیارتچی لرین حرکتی ده عکسینه دیر . آذربایجان. رقص لری خاقانی شیروانین فیکرینجه شهوت دن اوزاقدیر و بو رقص لر ساری صاحب لرینین قوللوعوندا یتره یتره خوشل کوتله لرین آغیر معیبت وضعیتین گوسترمه لیدیر

کنج‌میشدن ایندییه قدر اینجه صنعتین موسیقین آراسیندا معین بیر آریلمالزلیق و قووشولوق وار موسیقی سۆز - رقص بیر - بیرله باغلی دیر موسیقی سۆز و رقص هر اوچو واحد عضو سورتده بیرلشه رگ بیر وحدت یاراتمیش و انسانلارین روحی حالینی مسموی عالمینی حسسی و دویملارینی عکس‌الندیرن بویوک عامل اولموشدور .

خالق آراسیندا بوگونه قدر ایثله ن چالیب چاغیرماق 'دنییب اویناماق' کیمی سۆزلر ماهنی ایله رقصین ان قدیم زامانلاردان بری بیر - بیرله باغلی اولدوغونو گوستریر .

آذربایجان خالق رقص لرینه خاص اولان جهت لر سلیس لیک ، آخارلیق و سوزگونلوق دور آذربایجان خالق رقصی اوج حصصه دن عبارتدیر بیرینجی سی دوره بویو گندیش و ایکینجی سی لبریک حصصه دیر بیر نقطه ده دایاناراق رقصی دوام اندیرمک دیر . نمک اولار بو حصصه ده آياقلاز حرکت سیز قالیر وگۆده نین یوغاری سی ایسه نازلانما اداسین گوستریر . اوچونجو حصصه ده یشنه دوره بویو طنطنه ایله و جوشقون سرعتله گزیشلیر .

آذربایجان قادین رقص لرینین بیرینجی حصصه سی چيله مه آدلاندیریلر اوینایان قیز ائله بیل چیچک لیکده گزیپ الرقص ایله گول لره سو چيله بیرسونلر یئرده رنایب گوی ده قانادلارین آچیب قیملندا مادیان اوچان بیرقوش کیمی سوزور اونا گوره بو حصصه سوزمه آدلاندیریلر دها سونلر ده کیمی دایره وی حرکت اندرکن چيله مه حصصه سینن تکرار اندیر قیز لارین اویناماقلاریندا هوپانما - آتلانما جاییز دنیبل بو جور حرکت قایناغی اوپونوتا باشلایان اوغلان ایفا انده بیلر . قادین لارین حرکت لرینده آياقلازین حرکتی چوخختا مختلف دنیبل آنچاق اونلارین حرکت لرینده اولدوغو کیمی رقص لرینده ده اللرین حرکتی چشیدیلی دیر ظریف قدم لری اوزون اتک لر اورتیر کن ائله بیلر سن کی ایفاچی یثرین لرینده درسونلر کون آخیر .

آذربایجان رقص لرینین سقا خال لارین رقص لریندن فرقلندیرن جهت لردن بیر ییستر کیشی ویا ایستر قادین لواتسون مفورر حرکت لر ' قیرقی کیمین وقارلی حرکت وچس و سوله طرزینده ایفاده لر دیر . آذربایجان اوپون لاریندا ازلیب بوزولمه نین و تامانساچینین خوشنایا گلمک اوچون آنچاق ویونگول حرکت لرین یثیر یوخ .

قادین رقص لری تمکین لی یومره لری ییسترک ایلر و قادین لر (اغزالی ، نعلیکی ، توراجی ، نابات خانیم و) کیشی رقص لری ایسه قیزقین ایتی سرعتلی ومردانه دیر (قازاقی ، قایتاغی ، چشک ، جنگ) بعضی رقص لر ایفاچینین یاشی ایله مناسب سنجیلر مثلاً اوزون دره و میرزه یی یاشلی لار طرفیندن ایفا اولونور .

آذربایجان رقص لرینده طبیعتین هر بیر حرکت کیمین ویا یایر حرکتیله گوستریرلر قوشون اوچوب قانات چالماسی ' اوچونون لیندن مارالین قانچماسی آذربایجان رقص لرینده اوز عکسیتی تاییب .

آذربایجان موغاملار اساسیندا یاران اوپون هاوالاری قادین لاراق رقص حرکتیله آردیجیل لیقا ومنظم اولجونون (وژنین) داییمی سرعتده تکرارلاماسینا اساسلایر .

بونولا برابر آذری اوپون هاوالاری محض ریتیمیک آردیجیل لیک لرینده جهتیندن بیر چوخ خالق لارین اوپون هاوالاریندان فرقله نیر بو خصوصیت اوندان عبارتدیر کی بو اوپون هاوالارینین ایچینده کی ایکی حصصتی ضربیه اوج قیسمتلی ضرب آردیجیل سرعتده نوبه نشیر . بنله کی ۸/۶ (ایکی قیسمتلی) موسیقی اولجو سونده اولان عینی اوپون هاواسنین ریتیمیک قورولوشو ۴/۴ (اوج قیسمتلی) اولجو ایله نوبه لشیر بو خصوصیت کنجی مه مه سی ، شالاخو ، انزلی وسایر اوپون هاوالاریندا لارین طریقه گله اریر . بو ایکی اولجونون آردیجیل سرعتله عوضلنمه سی آذری خالق اوپون هاوالارینین اورژینال لیقینی و گۆزل خصوصیتینی گوستریر .

آذربایجان اوپون هاوالارینا وئرین آدلارمن جهتیندن مختلف دیر مثلا خالقین گول چیچک کیمی سوزلر اوچون ان گۆزل اوپون هاوالارین گول چیچک آدیله آدلاندیریب لاراوجمله دن قیزیل گول ، لاله ، نیلوفر ، بنفشه ، عنابی وسایر مکان وجغرافی آدلاردا تنز - تنز مراجعت اندیلیر :دوبندی ، تیغلیسی ، عشق آبادی ، اردییلی ، عسل کیمین وسایر حتی ریاضی رقم لرله آدلانان مثلا آنتی نومره یون دورد نومره ، یوزبیر وسایراوپون هاوالاری دا وار .

اوپون هاوالارینین بیر چوخودا عشق محبت دن باشقا خالق حیاتیندا اوز وئرن حادثه لری وصف اندیر مثلا دیمیر یولونون چکیلشی خالق آت و آرا یا ایله اوزاق یول گنتمکدن قورتارماقلا برابر اقتصادی حیاتدا بویوک اهمیت کسب اندن اجتماعی حادثه لری ایله دیمیر یولوندا اولان ایستگاه لار و اغزال آدلاندیردی . همین دورده آذربایجان بیسته کارلارینین یاراتدینی ان گۆزل اوپون هاوالارینین ریتیمیک و اغزالی آدلاندیرلماسی خالق حیاتیندا بویوک رولو اولان دیمیر یولون اهمیتین گوستریر .

نمک اولار هریر اوپون هاواسنین اوز مناسیتی واوز تاریخچه سی واربوردا لازیم گلیر ' اونلارین بیر نچه سینه اشاره اولونسور

تره کلمه : آدیندان معلوم اولدوغو کیمی تره کلمه آدری کؤچری مال دارلارین بايرام شلیک لرینده و توی بوساتلاریندا ایفا ائتدیگری رقص هاواسی دیر منلودیک جهندن چوخ گؤزل و سه گاه دستگاهیندا بیر رنگ کیمی چالینیر .

اوزوت دره : آقدام وقروند کندی آراسیندا اوزون دره آدلانان بیر دره وار . باهار چاغیندا آرادانن یایلاقا کؤچن تره کلمه لر چوخ واخت همین دره نی اوزلرتی اوچون دوشرگه یشری سنجیر کؤچ بورادا گنجه له دیکدن سونرا اثرکن یولونه دوام ائدردی . اطراف کندلی لر بورایا گلیب تانیش کؤچری لرله بیر لیکده اویناییب ، گولوب و چالیب چاغیارامیشلار اوزون دره خالق اوپون هاواسی همین خالق شلیگینین محصولودور .

قابناغی : منلودیک جهندن سون درجه منتظم سرعت اعتسارله چوخ شبن و دنشایک بیر اوپون هاواسی دیر موسیقی اولجو سو ۶/۸ دیرلاکین موسیقی حمله لر ایچیده ایکی حصه لی وزن الیه اوچ حصه لی وزن آردیعیل سرعتده نوبه لشمه سی موسیقین سرعتین دهاچوخ آرتیریر . قایتاغی رقصی اوینایانلاردا یاریش حسسی اویادیراوتلارین گوجونو یورولهارالیمینی نمایش ائتدیریر .

باللی : آذربایجان خالق رقصیین ان قدیم نوعیاللی بیر بویوک دسنه نین اشتراکیله ایفا اولونور دسنه نین باشیدالیده کی مایلمی یئلله دن دستله یی دورور . ماشقا اشتراکیلار قوللارینی آچاراق بیر بیرینین جولو بارماغینحان توتور یادا اللرینی بیر بیر لرنین چیینینه قویورلار باللی رقصی اوج حصه دن عبارتدیر . رقص اوولجه طنطنه لی و آرام باشلاتیرکشتدیگجه سرعتی آرتماغا باشلاییر و تکنیکی جهندن مرکب توللنما حمله لرله تام ائتدیردیکدن سونرا اول ده کی طنطنه ویوروشیله تامام لاتیر

شاختو : شاختو کلمه سی اصلینده شله کوم یا شله یوکوم کلمه سیندن دیر کی «وزون ایللر عرضینده ایشله دیله رک تحول و تحریف اولونوب معلوم اولدوغو کیمی هله قدیم زامانلاردان بری آذربایجان اوپون بازلاری او جمله دن آبی و منیمون اوینادان لار شهری و کندلری گزه رک حیوا نلاریندا تدریس معارف کت لری مثال اوچون مایاللاق آشماغی «اللرینه بیر جوماق آلیب سورو اوتاران چوبانی یامسیلاماق ویا چوبوق شله سین دالینا آلیب وودونچوکیل ائتمه گی تاماشاچیلار نمایش ائتدیریب و سیاهازگه موغامی کوکونده اوخودقلاری ماهنی ایله بو حیوان لاری مشایعت ائدرمک ایشینی نه یئرزلیگی و خوشا گلیم لیگی سازنده لرین دقتین جلب ائدیپ اولار بو ماهنی اوزه رینده ایشله ییب وشالاخو اوپون هاواسین یی ایشله

بهروز دیبازر

مندرجات

سیرا - شتلیک هاوالاری	صفحه
اۋن سۆز	
۱ - آتلاما	۱۵
۲ - آتلی لار	۱۶
۳ - آذربایجان قیزی	۱۶
۴ - آذربایجان	۱۷
۵ - آذری	۱۸
۶ - آرزو	۱۹
۷ - آیشادی	۱۹
۸ - آغا خانیم	۲۰
۹ - میر اویرن هاواسی	۲۰
۱۰ - آغ چک	۲۱
۱۱ - آلا لاما	۲۲
۱۲ - سی نومره	۲۳
۱۳ - آچا یو	۲۴
۱۴ - آتما گولو	۲۴
۱۵ - آمازی	۲۵
۱۶ - الماسی	۲۵
۱۷ - آتی نور	۲۶
۱۸ - اردبیلی	۲۷
۱۹ - احسنی	۲۸
۲۰ - افروزه	۲۹
۲۱ - اوینا گولوم	۲۹
۲۲ - انزلی	۳۰
۲۳ - اندیجان	۳۱
۲۴ - اوچ بارماغ	۳۱
۲۵ - اوچ یولداش	۳۲
۲۶ - اون دورد نومره	۳۳
۲۷ - اوشاری	۳۴
۲۸ - اولدوزو	۳۵
۲۹ - اوینا گولوم	۳۵
۳۰ - اوزون دره	۳۶
۳۱ - باغدا گولو	۳۷
۳۲ - بنش آچیلان	۳۸
۳۳ - باغدا دورو	۳۹
۳۴ - بالشی	۴۰
۳۵ - بالابان هاواسی	۴۰
۳۶ - پاهاری	۴۱

۴۲	۳۳ - بالاباجی
۴۲	۳۸ - بختوری
۴۳	۳۹ - بایات قاجار رقصی
۴۴	۴۰ - بایرام اویون هاواسی
۴۵	۴۱ - باکی
۴۵	۴۲ - برنیقت
۴۶	۴۳ - بستی
۴۶	۴۴ - بنووشه
۴۷	۴۵ - بنووشه ۲
۴۸	۴۶ - پینالا
۴۹	۴۷ - پاپاق
۵۰	۴۸ - پادی
۵۰	۴۹ - پیغی
۵۱	۵۰ - پهلوانی
۵۱	۵۱ - پوس و
۵۲	۵۲ - پیشری
۵۳	۵۳ - تامارا
۵۴	۵۴ - تاجری
۵۵	۵۵ - تره کمه
۵۶	۵۶ - تورالی
۵۷	۵۷ - توی
۵۸	۵۸ - توووز هاواسی
۵۸	۵۹ - تولومو
۵۹	۶۰ - توراجی
۶۰	۶۱ - ته مزی
۶۱	۶۲ - تیغلیسی
۶۲	۶۳ - جنیرانی
۶۳	۶۴ - جغتایی
۶۳	۶۵ - جنگی
۶۵	۶۶ - جوتجو
۶۶	۶۷ - جوت باجی
۶۷	۶۸ - جوانلار رقصی
۶۷	۶۹ - جیغ - جیغا
۶۸	۷۰ - جیدیر
۶۸	۷۱ - چال اوینا
۶۹	۷۲ - چای دره سی
۷۰	۷۳ - چراغ قالا ۱ و ۲
۷۱	۷۴ - چمنی
۷۲	۷۵ - چوبتلار رقصی

۷۳		۷۶ - چوبانی ۱
۷۴		۷۷ - چوبانی ۲
۷۴		۷۸ - چنروون
۷۵		۷۹ - چنهرایی
۷۵		۸۰ - حاجی جانی
۷۶		۸۱ - خالا باجی
۷۷		۸۲ - خالق رقصی
۷۸		۸۳ - خان چوبانی
۷۹		۸۴ - خانیمی
۸۰		۸۵ - خوری
۸۰		۸۶ - خورین
۸۱		۸۷ - دای
۸۱		۸۸ - دستان
۸۲		۸۹ - دوی - دی
۸۳		۹۰ - داغ چوبانی
۸۴		۹۱ - داغلی
۸۵		۹۲ - دارچینی
۸۵		۹۳ - دربندی
۸۶		۹۴ - درویش خانی
۸۷		۹۵ - دسمالی
۸۷		۹۶ - دلشادی
۸۸		۹۷ - دلچان
۸۹		۹۸ - دوه چی رقصی
۸۹		۹۹ - دیرینگه
۹۰		۱۰۰ - راک رقصی
۹۱		۱۰۱ - رلیحاته
۹۲		۱۰۲ - رلیحاتی
۹۳		۱۰۳ - روشنی
۹۳		۱۰۴ - زلیخا
۹۵		۱۰۵ - زمردی
۹۶		۱۰۶ - زینده
۹۷		۱۰۷ - سنون رقصی
۹۸		۱۰۸ - سنوینج رقصی
۹۸		۱۰۹ - سیما
۹۹		۱۱۰ - ساری باشلیق
۹۹		۱۱۱ - ساریخانی
۱۰۰		۱۱۲ - ساری گلین
۱۰۱		۱۱۳ - سروری
۱۰۱		۱۱۴ - سلامی

۱۰۲	 سلیمانی	۱۱۵
۱۰۳	 سمنی	۱۱۶
۱۰۴	 سویروشدوم دوشلوم	۱۱۷
۱۰۴	 سونایی	۱۱۸
۱۰۵	 شنلیک	۱۱۹
۱۰۶	 شور رقصی	۱۲۰
۱۰۷	 شادلیق رقصی	۱۲۱
۱۰۸	 شالاخو	۱۲۲
۱۰۹	 شاماخی رقصی	۱۲۳
۱۱۰	 شامام	۱۲۴
۱۱۰	 شری رقصی	۱۲۵
۱۱۱	 شری	۱۲۶
۱۱۲	 شراتیک	۱۲۷
۱۱۲	 شاغاتی	۱۲۸
۱۱۳	 شوستر عسی	۱۲۹
۱۱۴	 صابر آفری	۱۳۰
۱۱۴	 عارفی	۱۳۱
۱۱۵	 عسگرانی	۱۳۲
۱۱۶	 عشق آبادی	۱۳۳
۱۱۶	 عفتابی	۱۳۴
۱۱۷	 فوادی	۱۳۵
۱۱۸	 فرخنده	۱۳۶
۱۱۸	 قارا داغی	۱۳۷
۱۱۹	 قیزیل گول	۱۳۸
۱۱۹	 قوبا رقصی	۱۳۹
۱۲۰	 قیت - قیلیدا	۱۴۰
۱۲۱	 قاریاغدی	۱۴۱
۱۲۲	 قیزیل گولشن	۱۴۲
۱۲۳	 قافقازی	۱۴۳
۱۲۴	 قایتاغی ۱	۱۴۴
۱۲۵	 قایتاغی ۲	۱۴۵
۱۲۶	 قایتاغی ۳	۱۴۶
۱۲۷	 قایتاغی ۴	۱۴۷
۱۲۷	 قوال رقص ۱	۱۴۸
۱۲۸	 قوال رقصی ۲	۱۴۹
۱۲۹	 قدیم شیشنگی	۱۵۰
۱۳۰	 قزاقی ۱	۱۵۱
۱۳۱	 قزاقی ۲	۱۵۲
۱۳۲	 قزاقی ۳	۱۵۳

۱۳۳	 قشنگی	۱۵۴
۱۳۴	 قورخمازی	۱۵۵
۱۳۵	 قوسار رقصی	۱۵۶
۱۳۶	 قهرمانی ۱	۱۵۷
۱۳۷	 قهرمانی ۲	۱۵۸
۱۳۸	 کارس	۱۵۹
۱۳۹	 کوکبی	۱۶۰
۱۴۰	 کیم - کیمه	۱۶۱
۱۴۰	 کنچی مه مه سی	۱۶۲
۱۴۱	 کالخی	۱۶۳
۱۴۲	 کالان پاشا	۱۶۴
۱۴۲	 کیمه	۱۶۵
۱۴۳	 کندیری	۱۶۶
۱۴۳	 کجری	۱۶۷
۱۴۴	 کوچر	۱۶۸
۱۴۵	 کوهنه نیرات	۱۶۹
۱۴۶	 کونول رقص	۱۷۰
۱۴۷	 کوراولی اوربند رقص	۱۷۱
۱۴۷	 کومورتیه	۱۷۲
۱۴۸	 کینتواری	۱۷۳
۱۴۹	 گلین هاواسی	۱۷۴
۱۴۹	 گولگز	۱۷۵
۱۵۰	 گنجلیک رقصی	۱۷۶
۱۵۱	 گول دسته سی	۱۷۷
۱۵۲	 لیریک رقص	۱۷۸
۱۵۳	 لیلی پری	۱۷۹
۱۵۴	 لاله رقصی	۱۸۰
۱۵۵	 لاله لیک رقص	۱۸۱
۱۵۶	 لزگی ۱	۱۸۲
۱۵۷	 لزگی ۲	۱۸۳
۱۵۸	 لزگی ۳	۱۸۴
۱۵۹	 لزگی ۴	۱۸۵
۱۶۰	 لزگی (آنریایجان)	۱۸۶
۱۶۰	 لزگی (شامیلا)	۱۸۷
۱۶۱	 لزگی (منیم جلیرانیم)	۱۸۸
۱۶۲	 لزگی (اینقوش)	۱۸۹
۱۶۳	 لزگینکا	۱۹۰
۱۶۴	 لزگینکا ۲	۱۹۱
۱۶۴	 لطیفه	۱۹۲

۱۹۳	موغان بولاغی	۱۹۳
۱۹۴	مولنلیلی	۱۹۴
۱۹۵	میروارای	۱۹۵
۱۹۶	موشقو	۱۹۶
۱۹۷	مارالی	۱۹۷
۱۹۸	ماتانی	۱۹۸
۱۹۹	مخمیری	۱۹۹
۲۰۰	محرم گندی رقصی	۲۰۰
۲۰۱	مرجانی	۲۰۱
۲۰۲	مژه لی رقص	۲۰۲
۲۰۳	مسیری	۲۰۳
۲۰۴	موسی	۲۰۴
۲۰۵	من گولم	۲۰۵
۲۰۶	منیرجنیری	۲۰۶
۲۰۷	مجسمه	۲۰۷
۲۰۸	میخکی	۲۰۸
۲۰۹	منژمنی رقصی	۲۰۹
۲۱۰	میرزه بی	۲۱۰
۲۱۱	منهریانی	۲۱۱
۲۱۲	موسی خانی	۲۱۲
۲۱۳	نوخا رقصی	۲۱۳
۲۱۴	نیلوفری	۲۱۴
۲۱۵	نایات خانییم	۲۱۵
۲۱۶	نارینج	۲۱۶
۲۱۷	نارینجی	۲۱۷
۲۱۸	نارنیی	۲۱۸
۲۱۹	نخجوانی	۲۱۹
۲۲۰	نازانله مه رقصی	۲۲۰
۲۲۱	نازانله رقصی	۲۲۱
۲۲۲	ناز - نازی	۲۲۲
۲۲۳	نوروزو	۲۲۳
۲۲۴	ناز پری	۲۲۴
۲۲۵	نعلیکی	۲۲۵
۲۲۶	نوروز گولو	۲۲۶
۲۲۷	نوشابه	۲۲۷
۲۲۸	واغزالی	۲۲۸
۲۲۹	والس	۲۲۹
۲۳۰	والس ۲	۲۳۰
۲۳۱	هجری	۲۳۱

۱۹۰		۲۳۲ - هنگامه منی
۱۹۰		۲۳۳ - هنیوا گولو
۱۹۱		۲۳۴ - یایلیق
۱۹۱		۲۳۵ - یاقوتی
۱۹۲		۲۳۶ - یاللی ۱
۱۹۳		۲۳۷ - یاللی ۲
۱۹۳		۲۳۸ - یاللی ۳
۱۹۴		۲۳۹ - یوزبیر
۱۹۵		۲۴۰ - یاللی (شکی)
۱۹۶ - ۱۹۷		۲۴۱ - یاللی قص
۱۹۸		۲۴۲ - یاللی بیرینگه
		۲۴۳ - یاللی معلوم اویون هوالاری
۱۹۹		۲۴۴ - ۱
۱۹۹		۲۴۵ - ۲
۲۰۰		۲۴۶ - ۳